

Zgode in nezgode.

Piše Iv. Kiferle.

3. Slab varuh.



ekega večera mi je pravil tovariš tako-le: Imel sem sestro Miciko. Jaz bi ji dal drugo ime, pa ker je bila Micika, pa naj ostane pri tem. Bila je dve leti mlajša od mene, toda pametna ali nespametna pa sva bila oba enako. Vendar pa sem bil njen varuh, ker sem bil starejši. Kadar sta šla oče in mati na delo, sem bil jaz doma za varuha. Paziti sem moral na sestrico, da se ji ni pripetilo kaj hudega. Moji starši so znali, da sem slab varuh, toda kaj so pa hoteli? Moj starejši brat je hodil že v šolo, pasel krave in hodil s starši na polje. E, na kmetih tudi ni vse tako, kakor bi človek rad. Z otroki je težava, posebno če je pri hiši kak navihanček, kakor sem bil jaz. Hudoben nisem bil, vendar pa večkrat potreben leskove masti. Da je to res, razvidiš iz tega, kar ti sedaj-le povem.

Moj oče je znal tudi striči lase. Kje se je temu naučil, ne vem. Strigel je lase mojemu bratu in meni. Pa tudi bližnji znanci so se oglašali pri njem, in moj oče jih je strigel. Posebno vesel sem bil, kadar je prišel neki bivši vojak. Bil je že star, pa rad je govoril.

»E, star sem že star,« je pričel, »pa ni čuda. Štirinajst let sem služil cesarju. Štirinajst let zaporedoma! Ves čas nisem bil nič doma. Ljudje božji, to ni bilo tako kakor zdaj! Takrat nismo šli na nabor, kakor hodijo sedaj. Kdo bi pa tudi hodil tja za dvanajst, štirinajst ali šestnajst let! Skrivali smo se, ko so nam jele rasti brke pod nosom. Pa so nas zalezovali biriči in nas lovili! V tistih časih je skoraj vsak birič umrl v črevljih, ker so ga pobili. Pa tudi marsikateremu mladeniču so biriči upihnili življenje.«

»Ali ste bili tudi vi begun?« ga vpraša oče.

»To se zna da,« nadaljuje stari vojak. »Skrival sem se nekaj mesecev in sem pel tisto staro pesem:

Pride nedelje jutro,
je v cerkvi božja čast;
jaz pa po polju hodim,
sem žalosten ta čas.

»E, hudo je bilo! Lakota, slabo vreme, vedni strah itd. Neko noč sem šel domov, da se preoblečem in da se oskrbim z živežem. Pa so me ovohali. — Župan in nekaj biričev je rogovilo okrog hiše. Pozvali so me, naj se vdam. Bes vas plentaj! sem si mislil. Ko pa sem videl, da ne uidem, sem se vdal in šel z njimi. Oče si je brisal solze, mati je glasno jokala. — Poslovil sem se za štirinajst let. Matere nisem videl več.« — Mož je pre-

nehal, malo pokašljaj in otrl solzo. Skrival je solze, pa sem jih vendar videl, a umel jih nisem.

»Gotovo ste mnogo poizkusili po svetu,« mu reče oče.

»Dosti videl, dosti poizkusil«, nadaljuje mož. »Bil sem na Laškem v raznih mestih. Bil sem na Ogrskem v vojaški granici, v Komornu, kjer je močna trdnjava itd. Seveda sedaj je lažje potovati iz kraja v kraj, ko teče železnica. Takrat pa smo marširali peš. Z Laškega na Ogrsko po prašni cesti v hudi vročini, žejni kakor razsušena zemlja! Ljudje božji, to je bilo hudo! Osemkrat sem bil v ognju. Krogle so frčale mimo mene kakor brenclji. Mnogo tovarišev sem pustil na bojiščih. Zdaj sem pa tukaj kakor staro motovilo. Tako je.«

Mož je bil ostrizen. Zahvalil se je in odšel. Žal mi je bilo, ko je odhajal. Poslušal bi ga bil ves dan.

Črez nekaj dni, sva bila s sestro sama doma.

Spomnim se starega vojaka pa rečem: »Ko bom jaz velik, bom pa vojak.«

»Jaz tudi vojak,« reče sestra.

»E, ti pa že ne,« ji odvrnem, »ti nisi fant. Vidiš, jaz sem fant in imam kratke lase. Ko bom velik, bom pa vojak.«

Potem ogledujem njene lase in ji rečem: »Veš kaj, Micika? Daj, da te ostrizem!«

»Bo bolelo,« reče sestra.

»E, kaj še,« rečem jaz. »Mene so že dostikrat ostrigli, pa ni nič bolelo. Kar ostrizem te, pa boš — fantek.«

»Pa stlizi, da bom fantek,« reče po otročje.

Tedaj pa poiščem škarje in glavnik. Sestra sede na stolček. Denem ji ruto okolo vratu, kakor je treba, kadar koga strižemo. Grabim s prsti lase po glavi in jih strižem. Ko so bili lasje že kratki, pa sem z glavnikom od vseh strani proti vrhu gladil in strigel kakor sem videl, da je delal oče. Največje napotje so mi delala ušesa. Vstrigel je pa vendar nisem. Ko sem izvršil delo, ji odvežem ruto z vratu in ji otepem lase z obleke. Potem pa se ji smejem in jo odvedem pred ogledalo. Ogledovala se je in se smejala: »Hm, zdaj sem pa fantek! Hm, zdaj sem pa lepa!«

V tem pa začujem, da nekdo hodi po veži.

Mati je prišla s polja. Zdaj šele se mi zbudi vest, in spoznal sem, da sem napravil veliko neumnost. Sestra pa, četudi ostrizena, je imela vendarle ženski jeziček. Hitro gre naproti materi in hiti praviti: »Mama, jaz sem pa fantek! Ivan stligel, pa sem lepa; kaj ne, mama, hm!«

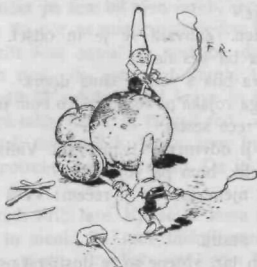
Mati je nekaj časa nemo gledala. Ni vedela, ali bi se smejala ali jezila. Potem pa ji reče: »Fantek si, da ... Prismoda si! Zakaj pa si pustila, da te je ostrigel?«

»Mama, nič bolelo, ko je stligel,« odvrne sestra.

»Četudi ni bolelo,« reče mati, »ni prav, ker si pustila, da te je ostrigel. Fantje imajo hlače in kratke lase, deklice pa krilca in dolge lase. Ti prismoda, ali ne veš tega?«

Potem pa mati zgrabi mene za ušesa in mi nekoliko navije uro, rekoč: »Za varuha si doma, pa sta oba enako neumna. Ti bo že oče plačal, ko pride zvečer domov!«

Tisto popoldne sva bila s sestro nekako poparjena. Nji ni ugajalo, da ji je mati rekla »prismoda«. Jaz pa sem se bal očetove šibe. Zvečer sem šel spat, preden je prišel oče. Drugo jutro pa ni bilo hudega. Oče me je posvaril, da ne smem več sestri striči las. Rad sem to obljubil, pa sem bil v tem tudi mož-beseda.



Kako je zajec nakuril lisico.

Spisal Fran Mrmoljš.



Lisica zvitorepka je ujela zajca ter nesla živega v gobcu do mirne ravnice, kjer je mislila použiti tečno zajčje mesce.

Dolgoušec je v smrtnem strahu trepetal in obujal kes ter prosil vse kmetice odpuščanja za škodo, ki jim jo je naredil na zelju — a pri vsem tem ni izgubil zavesti! Mislil je v svoji glavi: kako bi se izvil izpod

ostrih lisičinih zob.

Zvita lisica je dobila kmalu tih, miren prostorček, kjer je že marsikateri drobní živalci zajčjega rodu zavila vrat in použila dobro kosilce z največjo slastjo.

Naš zajček je že obupal nad rešitvijo; že se je poslovil od tega grešnega sveta.

Lisica je sedla na zadnji nogi in hotela zajčku končati življenje ter se pogostiti z nesrečnikom, ki je bil tako neumen, da se je dal ujeti, čeravno je bil obdarovan z dolgimi in urnimi nogami.